

Στέλνω μετάφρασμά μου τοῦ ὄραίου «βουτηχτή» τοῦ Schiller, ὅπου ἴσως κριθῆ καλῶς διὰ τὴν «Εἰκονογραφημένην Ἑστίαν», ἃν καὶ ἦναι τόλμημα τέτοιοι ἀδάμαντες νὰ δένωνται μὲ ἄλλο μέταλλο ἀπὸ ἐκεῖνο τοῦ ἐπρωτοχρόστου δι' αὐτούς. Πιστεύω ὅμως ὅτι ἂν εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τὸ μετάφρασμά μου ἴσως δὲν θ' ἀνθῆξῃ εἰς τὴν σύγκρισιν μὲ τὸ πρωτότυπο, ἀπαγγελλόμενον ὅμως ἀπὸ τεχνίτην ἡθοποιὸν θὰ ἔκαμνεν ἐντύπων εἰς Ἑλληνας ἀκρατάς. Ἡ ἄπλή μας εἶναι γλῶσσα θαλασσινή καὶ θαυμαστοὶ καὶ οἱ βουτηχτάδες μας.

Ο ΒΟΥΤΗΧΤΗΣ

- 1 «Ἴππότης ἄρα, ἢ σκουτάριος τολμᾷ
ἔς αὐτὸν νὰ ριχθῆ τὸ βυθό;
Χρυσὸ ποτιῆρι ἔς τὰ βάθην πετῶ,
νά, τό 'πιεν ἢ μαύρη ρουφίστρα γοργά.
'Εκεῖθε ἂν κάνεις τὸ σκώδη ἀπὸ κάτου,
ἔς αὐτὸν τ' ἀπαφίνω καὶ ἄς ἦν' χάρισμά του».
- 2 Καὶ μὲς τῆς Χάρουδης τ' ἄγρια νερὰ
ἀπ' τὴν κορυφῆ τοῦ σκληροῦ,
τοῦ ὀλόρθου βράχου κ' ἐμπρὸς κρεμαστοῦ
ὁ ρῆγας τὴν κούπα ἔς τὸ κύμα πετᾷ.
«Καὶ πάλι ἐρωτῶ σας, καρδιά ποιὸς θὰ δεῖξη
σὲ τοῦτο τὸ χάος βαθυὰ νὰ βουτήξῃ ; »
- 3 Ἀλλὰ σκουτάριοι κ' ἱππότης τ' ἀκοῦν
καὶ λόγο δὲν λέγουν, σκυφτὰ
μὲς τ' ἄγριο κύμα κυτάζουν ποῦ σκᾶ,
τὸ κέρδος χρυσοῦ ποτηριοῦ δὲν ποθοῦν.
Καὶ ὁ ρῆγας καὶ τρίτη φορὰν ἐρωτᾷ·
«κάνεις ἀπὸ σᾶς νὰ ριχθῆ δὲν τολμᾷει ; »
- 4 Κι' ὄλοι, ὅπως πρὶν, ἀπομένουν βουβοὶ—
Σκουτάριος γλυκός, θαρρετός,
ἔς τοὺς φοβισμένους συντρόφους του ἐμπρὸς
προβαίνει καὶ ζῶνι πετᾷ καὶ μαντῦ·
γυναῖκες τριγύρουθε κι' ἄνδρες τηράζουν
τ' ἀγῶρι τὸ ἐξαισίον, ὅπου ὄλοι θαυμάζουν.
- 5 Κι' ὅπως τοῦ βράχου ἔς τὸ γέρομα πατεῖ
νὰ ἰδῆ ἔς τὸ βυθό, τὰ νερά,
ποῦ 'χε ρουφήσει, ἔς τ' ἀπάνου ξερονᾶ
βογγῶντας ἢ Χάρουδῆ, καὶ μὲ βοή
ὡς νὰ ἦταν βροντῆς μακρυνῆς ἀγρικιώνται,
μὲ ἀφροῖαν ἀπ' τὰ σπλάχνα τῆς ὅπως πετιῶνται.
- 6 Βράζει, χοχλάζει, σφουρίζει, βροντᾷ
σὰν στιά, ποῦ σμιχθῆ μὲ νερό,
τὰ οὐράνια βρέχει μὲ ἀφρόν ἀχνιστό
καὶ ἀδιάκοπα κύμα τὸ κύμα χτυπᾷ·
τὸ ἀκένωτο βάθος ποτὲ δὲν ἀδειάζει,
λὲς κι' ἄλλη μιὰ θάλασσα ἢ θάλασσα βγάζει.
- 7 Λουφάζει τέλος τὸ ἄγριο στοιχεῖο
καὶ χάσκει ἀπ' τὴν ἄσπρον ἀφροῖα
σχισμάδα ἄπατη, μαύρη, πλατειά,
σὰν δρόμος ποῦ βγαίνει ἔς τὸν Ἄδην· μ' ἀχὸ
τὰ κύματα ὀλάγρια, στριφτὰ ρουφημένα,
βυθιδιώνται μὲ ὀρημ' ἔς τὸ σιφούνη ἀρπαγμένα.
- 8 Πρὶν τὸ κυμάτωμα ὀπίσω νὰ ἐλθῆ,
ὁ νέος θερμὰ τὸ θεὸ
βοήθεια κράζει—καὶ ἰδοὺ βοητὸ
σκικόνεται τρόμου κ' εὐθὺς ἢ στροφῆ
μὲς τ' ἄγνωστο σέρνει καὶ κλεῖ τὸν γενναῖον,
νεαρό βουτηχτή, ποῦ δὲν φαίνεται πλέον.
- 9 Καὶ γαλννίξ' ἢ κοφῆ τοῦ νεροῦ,
ἀλλὰ κουφιοβράζει βαθυὰ
εὐχεται ὀλότρεμν κάθε λαλιὰ
«νά ἦν' ὄρα καλῆ» τ' ἀνδρειωμένον παιδιοῦ·
πλὴν πάντα πλεῖο κούφια τὰ κύματ' ἀκοῦνε
καὶ μὲ καρδιοχτύπι φροχτὸ καρτεροῦνε.
- 10 «Καὶ ἂν ἦθε ρίξης τὸ στέμμα κ' εἰπῆς,
μ' αὐτὸ θὰ γενῆ βασιλιᾶς,
θὰ τὸ φορέσῃ, ἂν κάνεις ἀπὸ σᾶς
τὸ σώσῃ! μιᾶς τόσο ἀκριβοῆς ἀμοιβῆς
δὲν μ' ἐπιανε πόθος. Τί κλειοῦν τέτοια βάθην
ψυχὴ ζωντανοῦ δὲν μπορεῖ νὰ μᾶς μάθῃ».
- 11 «Καράδι' ἀρπάζ' ἢ ρουφίστρα συχνὰ
καὶ πᾶν ἔς τὸ βυθὸ μὲ ροπή·
σπασμένο μόνον κατάρτ', ἢ σκαρὶ
ξεβγαίνει ἀπ' τὸ βάραθρο π' ὄλα ρουφᾷ—
Πλὴν σφύριγμ' ἀντάρας ψηλότατο βγάζει
καὶ πάντα σιμὰ καὶ σιμώτερα βράζει.
- 12 Βράζει, χοχλάζει, σφουρίζει, βροντᾷ,
'σὰν στιά, ποῦ σμιχθῆ μὲ νερό,
τὰ οὐράνια βρέχει μὲ ἀφρόν ἀχνιστό,
καὶ ἀδιάκοπα κύμα τὸ κύμα χτυπᾷ,
καὶ ὡς κρότος βροντῆς μακρυνῆς ἀγρικιέται,
μὲ βόγγο ἀπ' τὰ σπλάχνα τῆς ὅπως πετιέται.
- 13 Καὶ ἀπ' τῶν κυμάτων τὰ μαύρα νερά
'σὰν κύκνου ἀσπρολόγημα, ἰδές,
καὶ χέρ' ὑψόνεται, καὶ γυαλισταῖς
φάνιζονται πλάταις, καὶ λάμνει γοργά,
ιδές τον, ψηλὰ ἔς τὸ ζερβύ του τινάζει
τὴν κούπα, χαρὰ μὲ νοήματα ἐκφράζει.
- 14 Πῆρε βαθυὰ καὶ πολὺ τὴν πνοή
καὶ τ' ἄγιο χαιρέτησε φῶς.
Κι' ὁ ἄρας τ' ἄλλου πολὺ χαρωπὸς
φωνάζ' «εἶν' ἐδῶ, δὲν ἐπιᾶσθηκε! ζῆ!
καὶ ἀπ' τῆς καταδόθρας τὸν τάφο γενναῖος
ψυχὴ ζωντανὴν ἐξανάφερ' ὁ νέος!»
- 15 Ἔρχεται· κι' ὄλο τὸν ζώνει μὲ μιὰ
τὸ σύχαρο πλῆθος, κ' ἐμπρὸς
ἔς τὸν ρῆγα κλίνει τὰ γόνατ' αὐτός,
τὴν κούπα προσφέρει, καὶ ὁ ρῆγας ματιὰ
τῆς κόρης του ρίχνει, ποῦ πλῆθιο κερναίει
κρασί λαμπυρό, κ' ἔτσι ὁ νιὸς χαιρετάει·
- 16 «Νὰ ζήσῃ ὁ ρῆγας! χαρὰ ἔς τὴν ψυχὴ,
ποῦ πνέει ἔς τὸ ρόδινο φῶς!
Κεῖ κάτου εἶν' ὅμως τρομάρα ὁ βυθός·
θνητὸς τοὺς θεοὺς ὦ! νὰ μὴν προκαλῆ
κ' ἐκεῖνα ποτέ του νὰ ἰδῆ μὴν ποθήσῃ,
ποῦ τοῦ 'χουν ἔς τὴ φροικὴ τοῦ σκότους βυθίσῃ».
- 17 «Σὰν ἀστραπὴ ἐδουλοῦσα γοργά,
νά, μ' ἄγρια μοῦ χύθηκε ὀρημὴ
μὲς ἀπὸ βράχου σπληλιὰ μιὰ πηγὴ·
τῶν δυὸ ρεματιῶν ἢ μανία μ' ἀρπᾷ,
'σὰν δοῦρο μὲ στρίφει τριγύρω μὲ ζάλν,
ἀνώφελ' ἢ ἀντίστρασι ἐστάθῃ κ' ἢ πάλν».
- 18 «Τότε ὁ θεός, ὅπου κράζω βοηθὸ
εἰς ἄκρου κινδύνου στιγμῆ,
μοῦ δείχνει ξέρα βαθυὰ πεταχτή,
εὐθὺς τὴν ἀδράχων, ἀπ' τὸ θάνατο γλυτῶ·
καὶ ἔς τὰ μυτερά κεῖ κοράλλια κρεμύτου
καὶ ἢ κούπα, ποῦ ἔς τ' ἄπατ' ἀλλῶως θὰ βυθιότουν».

ΤΟ ΒΙΟΛΟΝΤΣΕΛΛΟ

- 19 «'Οτ' εἶχα κάτουθε βάθος βουνοῦ
καὶ ὁμοῦ πορφυρὴ σκοτεινιά,
κ' ἐνθ' ἔχαν ἀκοπὴ νέκρα τ' αὐτιά,
τὰ μάτια κυτοῦσαν τῆ φροῖκη βυθοῦ,
ποῦ μὲς ταῖς ταρτάρειαις του δειόνταν σχισμάδες
δρακόνια καὶ ἀσκάλαβοι κ' ἄλλαις μαυράδες».
- 20 «Μαῦρα βρουάζαν καὶ ἀνάκατα ἐκεῖ
'σάν δὺςμορφοὶ σβῶλοι στριφτὰ
ἢ ρίμαις, πῶχουν ἀγκίδια φροχτά,
τὸ τέρας ἢ σφύραϊνα, ἢ τόσο δεινὴ,
καὶ ὡς θάλασσας ἕϊαινα δείχνει 'ς ἐμένα
φοβέρισμα ὁ πόρφυρας δόντι' ἀγριεμένα».
- 21 «'Εκεῖ κρεμάμενος τρόμο ἀγρικῶ,
ἐγὼ νὰ 'μαι ἢ μόνη καρδιά,
ποῦ ζῆ μὲ ἰσκιαστρα μὲς τὴν ἐρμιά,
'ς ἀνέλλιδο βάθος, μακρὰ 'π' τὸν ἠχὸ
τῆς παρηγορήτρας τοῦ ἀνθρώπου ὀμιλίας,
μὲ τέρατα ὁμοῦ τῆς πικρῆς μοναξίας».
- 22 «Μοῦ ἐφροῖξε ὁ νοῦς· πλοκαμοὺς ἰδοῦ σειεῖ
συρτὰ πρὸς ἐμένα ἐκατὸ
θεριό, ποῦ θε νὰ μ' ἀδράξῃ· ἀπολνῶ
'ς τοῦ τρόμου τὴν τρέλλα κοράλλου κλαρί,
ὁποῦ ἐσφύγγα· ἀμέσως μὲ λύσσα μ' ἀρπάζει
τὸ ρεῦμα—εὐτυχία ποῦ ἀπάνου μὲ βγάξει».
- 23 Σχεδὸν ξιπιάσθη 'ς τὸ διῆγμ' αὐτὸ
ὁ ρῆγας καὶ λέγει τοῦ νιοῦ
«Δικὴ σου ἢ κούπα· κ' ἰδοῦ τοῦ χεριοῦ
τὸ πλειό μου σοῦ τάζω πετράδι ἀκριβό,
ἂν ἤθελες πάλι τολμῶντας μοῦ μάθη
τί στέκει μὲς τ' ἄκρα τῆς θάλασσας βάθου».
- 24 Τὸ ἀκού' ἢ κόρη κ' εὐθύς λαχταρεῖ
καὶ λέγει μὲ χεῖλη γλυκὰ
«Πατέρα, φθάνουν παιγνίδια σκληρὰ!
Σοῦ βάσταξε ἀγῶνα, ποῦ δὲν εἰμπορεῖ
κάνεις, καὶ ἂν τὸν πόθο δὲν ἦδες δαμάση
προσκάλεσε ἰππότη νὰ τὸν ξεπεράση».
- 25 Τὴν κούπ' ἀδράχνει του ὁ ρῆγας εὐθύς
καὶ μὲς τὸ βυθὸ τὴν πετᾶ·
«'Αν πάλι μιά μοῦ τὴ φέρης φορὰ,
ὁ πρῶτος ἰππότης μου θά 'σαι καὶ αὐτῆς
τὰ χεῖλη, ποῦ σπλάχνος γιὰ σὲ δείχνουν τώρα,
φιλεῖς ὡς νυμφίος 'ς τὴν ἴδια τὴν ὥρα».
- 26 Οὐράνια παίρνει τον τότες ἀνδριά,
τοῦ ἀστράφτ' ἢ βλεῖν τὰ τολμηρῶ,
θωρεῖ ποῦ κόκκινη ἐγίνη καὶ ἀχνῆ
ἢ εὐμορφ' εἰδῆ της σὲ λιγοθυμιά,
καὶ ὁ πόθος γιὰ τέτοιο βραβεῖο 'ς τὰ κάτω
τὸν σπρώχνει καὶ ὀρμᾶ ἢ ζωῆς, ἢ θανάτου.
- 27 Καὶ ἀκοῦν τὸ κῆμα, ποῦ ἀπάνου γυρνᾶ,
καὶ ἀχὸς προμηνᾶ το βροντῆς,
καὶ σκυφτουν κάτω μὲ βλέμμα στοργῆς·
ἐρχόνταν, ἐρχόνταν τὰ πλῆθη νερά,
βογγοῦσαν ἀπάνου, βογγοῦσαν 'ς τὰ βάθου,
πλὴν δὲν ξαναφέραν τὸν νέο ποῦ ἐχάθη.

Κάθισε ὁ νέος ὁ μουσικὸς στὴν καρέγλα, καὶ ἄρχισε νὰ παίζει τὸ βιολοντσέλλο. Μὲ τὴν πρώτη του δοξάριὰ βγήκε ἕνας γλυκὸς καὶ θλιβερός στεναγμὸς. Κατόπι ἦρθαν οἱ ἄλλες οἱ δοξαριές, ἢ μιὰ πᾶς στὴν ἄλλη, καθεμιὰ μὲ διαφορετικὴ γλύκα, μὲ διαφορετικὸ πόνου, καὶ ὡς τόσο ὅλες ἕνα πρᾶμα σοῦ ἔλεγαν, μιὰ λύπη, ἕναν καημὸ. Τὸν καημὸ μιᾶς ἐποχῆς ποῦ πέρασε, καὶ ποῦ δὲ θὰ ξανάρθῃ. Εἶτανε δυὸ μελωδίες μὲσα στὸ σκοπὸ· ἢ μιὰ ἢ μελωδία σέφερεν στὴν ἀγάπη τῆς νιότης, ποῦ κάθε της λέξη καὶ κάθε της στοχασμὸς εἶτανε σάν τοὺς τόνους αὐτῆς τώρα τῆς μουσικῆς, βαθειοῦς, γλυκοῦς καὶ καθάρια παιγμένους. Ἡ ἄλλη ἢ μελωδία ἤρχονταν καὶ κρυφομιλοῦσε μὲς στὴν ψυχὴ σου καὶ σοῦ ἔλεγε πῶς ἢ εἰκόνα ἐκείνη τῆς παλιᾶς τῆς ἀγάπης εἶνε μακριὰ, πολὺ μακριὰ, πῶς εἶναι περασμένη καὶ πῶς δὲ θὰ ξανάρθῃ. Κι ὅ,τι πήγαινε ἢ ψυχὴ σου ν' ἀναστενάξῃ, πρόκαμνε τῶργανο καὶ σοῦ τὸν ἔκφραζε τὸν καημὸ της, κ' ἔλεγε πῶς ἦταν ἢ ψυχὴ σου ἐκείνη ἢ μουσικὴ. Σ' ἔπιανε τότες ἀνατριχίλλα παράξενη, σοῦ ἐρχότανε νὰ πᾶς καὶ νὰ τ' ἀγκαλιάσῃς ἐκεῖνο τῶργανο τὸ ζωντανό, τὸ συμπαθητικὸ, τὸ καρδιοκαμένο, ποῦ σοῦ λείει ὅσα στόμα νὰ λαλήσῃ καὶ κοντύλι νὰ γράψῃ δὲν μπόρεσε, ποῦ πλημμυρίζει τὸν ἀέρα μὲ τὰ κρυφότερα καρδιοχτύπια, μὲ τίς κρυφότερες λαχτάρες τῆς πονεμένης καρδιάς μας.

Σταμάτησε τῶργανο, κ' ἔμεινε ἢ ψυχὴ μου συγκινημένη κ' εὐχαριστημένη, ποῦ ἂν δὲν τὴν ἐνοιωσαν ἄλλοι, τὴν ἐνοιωσ' ἕνα βιολοντσέλλο. Σηκώθησαν κ' ἔφυγαν ὅλοι, κ' ἔμεινε ὁ μουσικὸς καὶ τόβαλε στὴ μαύρη τῆ θήκη του τῶργανο. Κι ἄρχισα νὰ τοῦ λέγω τί ἀξιοθαύμαστο πρᾶμα αὐτὸ τὸ μεγάλο βιολί, ἕνα ξύλινο κουτὶ ἐκεῖ πέρα μὲ μερικὲς κόνδες, καὶ νὰ σοῦ βγάξῃ τόσο βαθυσήμαντες μελωδίες.

— Τὸ βλέπεις αὐτό; μοῦ λείει, δείχνοντας τὸ δοξάρι· δίχως αὐτό, τὸ βιολοντσέλλο τίποτις νὰ πῆ δὲν μπορεῖ.

— Μὰ γιὰ τὴν τέχνη, τί λές; τοῦ κάνω τότες. Εἶναι δίκηιο νὰ τὴ θυμούμαστε καὶ τὴν τέχνη.

— Ναι, εἶνε φυσικὰ κ' ἢ τέχνη. Μὰ πάλι μῆτε τὸ δοξάρι, μῆτε ἢ τέχνη δὲ θὰ σώνανε νὰ κάμουν τὴ ψυχὴ σου νὰ πονέσῃ ἂν δὲ βρίσκονταν ἄνθρωπος ποῦ ἔπαθε ὅσα ἔπαθες, κ' ἐνοιωσε ὅσα ἐνοιωσες καὶ τᾶστρωσε ἀπάνω σ' αὐτὸ τὸ χαρτί.

Καὶ κούνησα σοβαρὰ τὸ κεφάλι μου καὶ τὸ κατὰλαθα πῶς δὲν εἶταν τὸ βιολοντσέλλο, μῆτε ὁ μουσικὸς ποῦ μὲ μάγεψε, μόνο μιὰν ἄλλη καρδιά ποῦ ἔπαθε καὶ πόνεσε καὶ κείνη σάν τίς δικές μας καρδιές, κ' ἔρχεται κάθε λίγο καὶ μᾶς λείει τὸν πόνου της καὶ τὸν πόνου μας σὲ γλῶσσα οὐράνια.

A. E.

